

Dr. Vankó Gergely

Akár sárkány lelke

Akár sárkány lelke

Dr. Vankó Gergely

2016

Publio Kiadó

www.publio.hu

Minden jog fenntartva!

TARTALOM

Mottó

Bevezetés

Első rész

A Mennyei Birodalom

Taoista Panteon

A Tao fő jellemzői

Második rész

Lao Ce

Harmadik rész

Csuang Ce

Negyedik rész

A Kettős Igazság Teóriája

Szeng Csao és Tao Seng

Ötödik rész

Bódhidharma

Hui Neng

Hatodik rész

Csan Mesterek

Hetedik rész

Csillagjóslás

A Változások Könyve

A Halhatatlanság Tana

Nyolcadik rész

Taoista gyógyászat

Csi Kung

Kung Fu

Kilencedik rész

Kóanok

Befejezés

Függelék

Szójegyzék

A Szerző

Mottó:

*Akár sárkány lelke,
Ki hét fejből illan:
Szárnyalunk örökkön -
Újfent-holtomiglan.*

(Vankó Gergely verse)

A Sárkány az átalakulás kínai jelképe. A Taoizmus és a Csan-buddhizmus az Átalakulás Útja. - És a Bölcsességé.

BEVEZETÉS

Kína népeinek vallását a modern vallástörténetben Kínai Univerzalizmus néven definiáljuk. E terminológiának az szolgál alapjául, hogy a kínai hitvilágot egy mindenre kiterjedő, univerzális létszemlélet jellemzi. A kifejezés azt is mutatja, hogy a kínai vallás többféle eszme és hittétel szintézise. Tartalmazza az ősi népi hiedelemvilágot, az „államvallás” hivatalos változatait, s a kultuszokkal együtt élő Panteont - vagyis az Ember által teremtett Istenségek, Szentek, Hősök, Halhatatlanok gyűjteményét.

A Kínai Univerzalizmusban helyet kap a Taoizmusnak a természetessége, harmónia-keresése, a Konfucianizmus erkölcsstana, s a Mahájána-buddhizmus Bölcselete. - A Kínai Univerzalizmus tehát a Mennyei Birodalom történelme során kialakult vallás-filozófiai nézetek-irányzatok összessége.

A kínai Bölcsélet a Föld-Ember-Ég harmóniájának a megteremtésére törekszik.

Önvalónk nélküli Világtér ugyanis nem létezik. Folytonosan teremtjük, formáljuk kettős, ám egylényegű Kozmoszunkat - a Szellem megnyilatkozását szubjektív és objektív alakzataiban. - Miért szükséges mégis Útra kelnünk, ha tudjuk, hogy a Cél, amelyet egykoron elérünk, ismét kezdetté változik?

Útra kelnünk szükségszerű - mert elkerülhetetlen. Nem tehetünk másként. A megnyilvánulások: alakzatok és képzetek szakadatlan születésben levő Teremtményeink. Lételemük a születés. - S mert az utazás maga: az Út! - A Tao.

Önvalónk léte: magányos, Üresség-tartalmú. Gyémánt-szilárdságú mégis. A Tér telítve Ürességgel - Örök tartalommal. A Tudat tartalmi szilárdsága ez, az Alanynak a Tárgy által történő öngazolása.

A Tárgy adja az Alany állandóságát, kapcsolatainak, dinamizmusának stabilitását, Énjének énszerűségét, Önvalójának öröklétét. Az Univerzális Tudat számtalan öntudatra ébredt Tudatközpontban nyilvánul meg, igazolva ezzel a Tudat-részecskéknek - végtelen-önmagunknak! -potenciális Egységét. Az Objektum tehát tulajdonsága a Szubjektumnak: belső törvényszerűsége. Emiatt a Valóság nem függ a Szubjektum önkényétől, hanem immanensen meglévő

törvényszerűségeken alapszik. A Tárgyi világ az Alanyi Létnak tapintható kezdet- és vég-nélkülisége.

A Lét egyértelmű a Tudat ténszerűségével. A Tudat maga a Lét. A Létezők betöltik „küldetésükkel” a Létet - voltaképpen annak „Céltalan Célját” hivatottak megteremteni.

A Tao - a Legfelsőbb Lény, a Végső Igazság: az Út. Az Út Erényét Te-nek nevezzük. A Taoizmus nem ismer olyan isten-képzetet, amelyik a monoteista vallásokéhoz hasonlítana. Szerintük az Anyag a Végső Valóság megnyilvánulása. Nem pártolja a Jót a Rossz ellenében, mivel a kettősség kölcsönösségét vallja. Tehát, ha Jónak tekintünk valamit, ezzel létrehozuk a Rosszat. Képzeteink, fogalmaink szükségszerűen különböző szempontokon nyugszanak.

A Taoizmus nem tartalmaz megváltásra irányuló lelki gyakorlatokat. Hiszen nem létezik olyasmi, amit „meg kellene váltani”, amiből „ki kellene gyógyulni”. Bölcséletük szerint a megváltásban való hit a kárhozathoz vezet, miként a Jóban való hit a Gonoszság elfogadásához. A Tao-val történő harmonikus életforma szellemi-anyagi gazdagságot és boldog életet biztosít.

A taoisták több ezer éves gyakorlatokat követnek. Úgy tartják, a szavak csupán a fogalmakon túli Végső Valóságra utaló szimbólumok. Értéküket a Végső Valóság feltérképezése, megközelítése adja.

A Létezők:

Éreznek, tapasztalnak, gondolkodnak.

Nem éreznek, nem tapasztalnak, nem gondolkodnak.

Az első Létforma: a Létforgatag /Szamszára/.

A második a Megvilágosodás /Nirvána/ „állapota”.

Világteremtésünk önteremtéssé szublimálódik. - Az öntudattal rendelkező Lénynek elsődleges feladata és sikerélménye: fölfedni és tudatosítani örökös Én-

központját, melyet - akit! - az Univerzális Tudat Hálóján birtokol. S ez a birtoklás egylényegű s egyértelmű a Halhatatlansággal - a taoista filozófusok egyik kedvelt Ideájával.

Az Öröklét azonban nem azonosítható ún. „személyiségünk” testi - szellemi - lelki alkotóelemeinek változatlan továbbvitelével. A testtől elkülönült s tőle állagában merőben eltérő „lélek” vándorlása a „lelki-öröklét” hitét valló vallások téveszméje. Önámító és önvigasztaló ez a „névre szóló” Halhatatlanság. - Miért sirassuk annak elvesztését, amit most sem birtokolunk?

A „három idő” képzete a Helyes Felismerést követő Helyes Gondolkodás - Beszéd - Cselekvés - Életmód - Elmélkedés - s végezetül a Helyes Elmélyedés Nyolckrétű Ösvényén haladó számára elveszíti csábító - taszító hatásmechanizmusát, s a Törekvő immáron az Időtlenség és Tér-nélküliség Gyermekévé lesz. - Ez az etikai irányvonal buddhista megszövegezésű, ám a Taoizmus erkölcsstanában is helyet kap, más megfogalmazásban.

Igazából megszületni a Jelen vákuum-pillanatának Tudat-szemcséjében lehetséges. Ez a Megvilágosodás Időn és Téren kívüli állapota. Erőt és lehetőségeket biztosító élmény - leírhatatlan köznapi kifejezésekkel. De valóságos! - Mert ha csak elvont Idea volna, semmilyen hatást sem gyakorolhatna a Reális Létezésre, az itt és most élő Lények és egyéb Létezők tömegére.

A két nagy eszme, a Taoizmus és a Buddhizmus, ugyanazt a Célt tűzte ki: a Megvilágosodás megvalósítását. Ám aki a Buddha, Lao Ce vagy más Tanítók szavainak értelmezésével próbál közeledni Tanításuk lényegéhez, soha sem fog Célba érkezni. A szavak és szimbólumok csak arra jók, hogy „elhallgattassák a gyermeksírást.”

A kínai és a görög filozófia egyaránt a Lét Egységét kívánta felfedni, és bizonyítani, hogy az Ember ebbe az Egységbe tartozik. Herakleitosz a Logosz-t gyakorló életformát, Pithagorasz a Harmóniát tanította. - Kínában a Taoizmus a természetes életet követendőnek. Kína a Taoizmus előtti időkben is ráébredt már a Világ Rendjéhez történő igazodás szükségességére. Ez a kínai filozófia és vallás lényege.

A vallás és a filozófia tudatosít egy Léthelyzetet, amelyet öntudatlanul már előbb is megsejtett. A Taoizmusban az ősi kínai vallás-filozófia alapélménye tudatosul. A visszatérést ajánlja a Világ egyénfölötti szférájába. Aki csupán önmagával törődik, szem elől veszi a Világrendet, holott csak ezzel harmóniában gondolkodva, beszélve és cselekedve lehet az Ember maradéktalanul elégedett és boldog.

A Taoizmus szerint az egyéni élet, az Univerzum Létéhez viszonyítva, természetellenes; diszharmonikus. Személyes törekvéseink ellentmondanak a Mindenség egyszerű, „céltalan” összhangjának.

A céltudatos törekvéstől való tartózkodásnak; a Nem-cselekvésnek (Wu-wei) az előfeltétele az összes egyéni vágy, szempont, ragaszkodás felfüggesztése. Ezeken túllépve, érkezünk el abba az állapotba, amelyet a Taoizmus és a Buddhizmus egyaránt Ürességnek nevez. Az Ürességet immár nem a személyiség valamilyen meghatározható, korlátolt eleme táplálja, hanem az Univerzum Törvénye: a Tao.

Ez az egyesülési aktus nem misztikus, „természetfölötti” élmény, hanem egyszerű, mondhatnók: „logikus” következménye a taoista Létszemléletnek. A Taoizmusból könnyen a misztika területére tévedhetünk, hiszen magának Lao Ce-nak és Csuang Ce-nak is vannak „misztikus” kijelentései.

Ezeket csupán a felszínes vizsgálódó veheti szó szerint, nem látva meg bennük a szimbolikus értelmet.

A Taoizmus és a Buddhizmus megértéséhez meg kell vizsgálnunk, hogy mit is fednek ezek az elnevezések. - Mindkettő a bennünk rejlő Illúzió. Illúzió a Tao is, a Buddha is, a Megvilágosodás is, a Tanítás is - és Önmagunk is. Ha Tudatunk képzelgését ily módon leleplezzük, akkor a Tao és a Buddha Útján járunk. Ezen az Úton járni azt jelenti, hogy az Illúziót romboljuk le magunkban, amíg végül megvalósítjuk az Üresség állapotát. Az Illúzió forrását kutatjuk fel, azután megszüntetjük ezt a forrást.

A forrást megszüntetve, megszűnik az Illúzió. Ez a forrás a gondolkodás. Ha a gondolkodást megszüntetjük, megszűnik az Ál-univerzum is. Tiszta Tudatunk teremtheti ezután újjá és valóságossá.

Ez a megszüntető cselekvés: a Taoizmus és a Buddhizmus. Ezt a „felfüggesztő-akciót” alkalmaznunk kell a Lét és a Nem-lét összes Lényével, Formájával és Formátlanságával kapcsolatosan, hogy felszámoljuk az őket teremtő gondolkodás tévelygését: Megvilágosodottakká, Felébredettekké, Felszabadultakká válhassunk.

Az Üresség azonban nem a „semmi üressége”, és a gondolatok „felfüggesztése” nem olyan gondolkodás nélküli állapotot jelöl, amely összevethető az Embernél alacsonyabb Szellemi nívón létező Lényekével. Tudatunk „kiürítése” a téveszméktől történő megszabadulást jelenti. Ezek a téveszmék: az állandó Én-központ valóságossága, s az Alany és a Tárgy különbözősége. Mindössze ezt a két „káprázatot” szükséges eliminálnunk Tudatunkból - s minden megoldódik.

„Újfent égbolt az ég, folyó a folyó, s becserkészhető a virágok illata.” (Vankó Gergely verse - részlet)

A Buddha, Lao Ce, Csuang Ce - olyan egyszerű ember volt, mint bármelyikünk. A Buddhizmus és a Taoizmus a Cselekvésre tanít: Arra a Tettre ösztönöz, amely a gondolatképzés kikapcsolásához vezet. Minden egyéb: filozófiája, iskolái, irányzatai - a teljes rendszer, amit Buddhizmusnak és Taoizmusnak tekintünk: káprázat csupán. Kijelentek vagy leírok valamit, eközben másra: Szentiratra, Tanítóra, Mesterre utalok és hivatkozom önmagam helyett. Önámítás lett a Buddhizmusból és a Taoizmusból. Miként önámítás maga az Univerzum is - a Lét és a Nem-lét gyönyöréből-bánatából összegyúrtan.

Az Embertől egy Buddha vagy Halhatatlan, a Tanításából Szenvedély, a Megvilágosodásból Erény, a Szellemből pedig Üresség sarjad. Így keletkezik a hagyomány, írónak a Szentiratok, hogy

elfedjék az Igazságot. Taoizmusnak a Tanítók életét, Buddhizmusnak a Buddha Létének Oksági Láncolatát tekinthetjük. A Buddhizmus és a Taoizmus annak a felismerése, hogy semmit sem tudunk - még azt sem, hogy mi a Buddhizmus és a Taoizmus voltaképpen.

A Buddhizmus és a Taoizmus felébredés mindabból, amihez ragaszkodunk, amit valóságosnak, örökkévalónak, állandósággal rendelkezőnek, önformát és tartalmat birtoklónak hiszünk és gondolunk. - S felébredés magából a Buddhizmusból és Taoizmusból is.

Felébredés az Útból és a Felébredésből.

A Felébredett olyan dolgokat ismer, melyek felette vannak a spekulációknak. Az ilyen tudás birtokában nem válik büszkévé, hanem higgadt lesz, megvalósítja Tudatában az Ösvényt, mely a Túlpartra vezet... Léteznek, ó Tanítványok, oly mélységes dolgok, melyeket nehéz felfogni, megérteni, de amelyek a nyugalmat szülik. Örömmel teltek ezek a dolgok. Olyanok, melyeket a következtetésre épülő gondolkodás nehezen ölel át. Olyan dolgok ezek, melyeket csak bölcs ember tud megérteni. E dolgokat a Tökéletesen Felébredett kifejtette, miután Ő maga megismerte őket, miután Ő maga is átélte őket.”

(A Buddha szavai)

- A könyvben előforduló idézetek dr. Vankó Gergely fordításai, illetve átdolgozásai.

ELSŐ RÉSZ

A MENNYEI BIRODALOM

A Mennyei Birodalom az ősidőkben kis ország volt: Először Sang-nak, majd Jin-nek hívták. Lakói értettek az íráshoz, bronzöntéshez, lótenyésztéshez, szekér-készítéshez.

Történelmének ez a szakasza véres történésektől terhes. A harcokban foglyul ejtett férfiakat ünnepélyes szertartások közepette feláldozták az Égieknek, holttestüket gyakorta tömegsírokba temették.

Kína írásos történelme, amely már időhatárok közé fogható, a Sang-dinasztiával kezdődik, i. e. 1500 tájékán. E korszak vallásairól keveset tudunk. Felleltek ugyan mintegy százezer darab ún. jóscsontocskát: teknőcpáncélt és más állatok lapocka csontjait. Egy részükön különféle feliratok láthatók.

Az ősi kínai királyok a fecskemadártól eredeztetik származásukat.

A Jin-dinasztia i. e. 1050-ig uralkodott. Eközben a környező törzsek is megerősödtek, királyuk, Wu, elfoglalta Anjagot, a fővárost.

A Csou-korszak 800 évig tartott. Az ország területe a századok során egyre terebélyesedett: Keleten elérte a tengert, délen túlterjedt a Jang-ce folyón.

A kínai vallások a Csou-dinasztia első évszázadaiban, (i. e. 1122 - 255-ig) lettek rendszerbe foglalva.

A fokozatosan terebélyesedő Kínai Birodalom központi alakja a Császár lett, isteni hatalommal és méltósággal felruházva. Miként maga a Tao, az ellentétes erők egyensúlyának biztosítója, a Császár is, központi alakként, a Mennyei Birodalom harmóniáját volt hivatva biztosítani.

Az i. e. VI. század a világban jelentős Bölcsseletek és Vallások kialakulásának az időszak volt. Görögországban Szókratész, Indiában a Buddha, Kínában Lao Ce és Kung Fu-ce jelentkezett, s fogalmazta meg Tanítását, amelyből az utókor később akár vallást is formálhatott magának.

A Taoizmus tehát az időszámításunk előtti első évezred közepe táján jelentkezett Kínában, párhuzamosan a Konfucianizmussal. Kezdetben a Tan gyakorlása volt lényeges, elmélete-filozófiája később fejlődött ki, az i. e. IV-II. század folyamán.

A Taoizmus első követői elítélték koruk társadalmi-politikai zűrzavarát: a belháborúkat, gyilkosságokat, a haszonlesést. Az „Aranykorba” való visszatérést sóvárogták – a természetes egyszerűséget, a szenvedélyektől, világi hívságoktól való mentességet keresték és hirdették.

„Elő-taoistáknak” tekinthetjük azokat, akik elhagyták világi javaikat, a hegyekbe költöztek, remeték lettek.

A gyakorlati részt sámánok, jósök és gyógyítók művelték. A gyógyításban felhasználták a mágikus- és jós-fogásokat. Az emberi szervezet létfolyamatait összekapcsolták a Kozmikus Erők hatásaival.

A korai taoista gondolkodók: Tien Pien, Szung Keng, Jin Ven, Sen Tao, Huan Jüan, Cou Jen és Cou Si, a Csi fejedelemségben gyülekeztek. Itt egy „Filozófiai Akadémia” létesült, a legismertebb kínai filozófusok közreműködésével. Számos új eszme bontakozott ki akkoriban, s bár írásbeliség kevés maradt utánuk, dialógusaik döntő hatással voltak a Taoizmus elméletének gyarapodásához, körvonalazódásához.

A Han-korszakban, i. e. 206- i. u. 220-ig, a Konfucianizmus államvallás rangjára emelkedett, s ezt a rangját egészen az 1911-es polgári forradalomig megőrizte.

A taoisták második aranykora a Szung korban volt (X-XIII. sz.)

A tizenharmadik század végén a Taoizmus hanyatlásnak indult. Kubláj Kán elégettette a taoista könyveket. Ettől kezdve fokozatosan feledésbe mentek a Taoizmus fő céljai és alapelvei. Titkos társaságok és szekták sajtótították ki őket.

A Jüan - XIII-XIV sz. -, a Ming -XIV-XVII sz. -, a Csing korban -XVII-XX sz. - már nem voltak népszerűek a Halhatatlanságot kereső taoisták elvei. A Császárok sem támogatták őket. Az Alkímiát már a XV. században betiltották, babonának bélyegezték.

935-ben kinyomtatták a Konfucianizmus Szent Könyveit, 972-ben a buddhista Tripitakát, s 1019-ben kiadták a Taoista Kánont, 4565 fejezetben. - 1191-ben ez az újra átnézett kiadás lett a Taoista Kánon hivatalosan elismert szövege, 6455 fejezetben.